

INNHold

Holocaustundervisningen i Norge – begrunnelser, innganger og utfordringer	9
<i>Vidar Fagerheim Kalsås og Claudia Lenz</i>	
Lærebokens formål	14
Lærebokens didaktiske rammeverk	15
Lærebokens konseptuelle inngang	17
1. Holocaustundervisningens normative begrunnelser og utfordringer	17
2. Holocaustundervisningen etter tidsvitnene	18
3. Holocaustundervisningen i den flerkulturelle skolen	19
4. Holocaustundervisning, folkemord og menneskerettigheter	20
Litteratur	21

DEL 1 Holocaustundervisningens normative begrunnelser og utfordringer

Formuleringen «som Holocaust» i LK20 – debatt, begrunnelse og implikasjoner for undervisningen	22
<i>Karsten Korbøl</i>	
«Som Holocaust»	22
Læreplan og læreplanforståelse	25
Dybdelæring	27
Kjerneelementenes tre søyler	27
Kunnskapssøylen	27
Metodesøylen – historiefagets metoder og tenkemåter	28
Historiebrukssøylen – historiebevissthet og historiebruk	32
Kompetansemålene om folkemord og Holocaust	34
Lære av historien – etiske og moralske lærdommer	36
Litteratur	37

Holocaust som lærepenge? Moralsk avkobling og muligheter i klasserommet	39
<i>Marita Nygård</i>	
Undervisningens «rammebetingelser»	40
Moralsk avkobling	42
Handlingsperspektivet	44
Agensperspektivet	45
Konsekvensperspektivet	48
Offerperspektivet	48
Verdien av rehumanisering	50
Moralsk avkobling – en parallell til samtiden?	51
Konklusjon	53
Litteratur	54

DEL 2 Holocaustundervisning etter tidsvitnene

Kan følelser gi en inngang til læring om historiske hendelser som Holocaust?	56
<i>Vidar Fagerheim Kalsås og Fredrik Stenhjem Hagen</i>	
Forskningsgrunnlaget	57
Den emosjonelle dimensjonen i møtet med Holocaust	57
Historisk empati	59
Med historisk empati til Holocaust	60
Hvordan kan lærere arbeide med historisk empati?	61
Å kontekstualisere historien	61
Å innta ulike perspektiver	63
Å relatere seg emosjonelt til historien	64
Oppsummering	65
Litteratur	66

Holocaust på film: Historisk empati og flerperspektivet i kritisk analyse av holocaustfilmer	68
<i>Anders G. Kjøstvedt og Vibeke K. Banik</i>	
Holocaust på skjermen	69
Historiske filmer og film-leseferdighet i undervisningen	72
Historisk empati	75
Flerperspektivitet	79
Avsluttende perspektiver	81
Litteratur	83

DEL 3 Holocaustundervisning i den flerkulturelle skolen

Hitlerhilsen i klasserommet – en analyse av et «hot moment» fra skolehverdagen	85
---	----

Solveig Moldrheim

Forkortede fortellinger	87
Historien til hitlerhilsen	88
Dadvar og hendelsen i klasserommet	89
Første lesning: Å opponere mot en normativ historiekultur?	90
Andre lesning: Et motstandsritual mot skolen som institusjon?	91
Tredje lesning: Uttrykk for gruppefiendtlighet?	93
Fjerde lesning: En hegemonisk talesjanger som har etablert seg i klassen?	96
Femte lesning: En disiplinering av gruppen?	96
Panikkøyeblikket: «Shit, hva gjør jeg nå!?»	97
Med mål om en reflektert praksis	100
Epilog	101
Litteratur	101

Holocaustundervisning i flerkulturelle elevgrupper:

Erfaringshorisonter som ressurs	103
--	-----

Claudia Lenz og Vibeke Moe

Empirisk grunnlag og forskningsfunn	104
Implikasjoner for skolen og klasserommet	107
Inngang 1: Nazistenes raseideologi	107
Inngang 2: Historisk empati – emosjonell nærhet og reflekterende avstand	108
Inngang 3: Minne og historiebruk	111
Lærerens forutsetninger	116
Oppsummering	117
Litteratur	118

DEL 4 Holocaustundervisning, folkemord og menneskerettigheter

Folkemord, ideologi og makt – komparative perspektiver og muligheter for refleksjon i klasserommet	121
---	-----

Ingjerd Veiden Brakstad

Empirisk grunnlag, forskningsfunn	126
---	-----

Implikasjoner for skole og klasserommet – muligheter og utfordringer	128
Folkemord – intensjon og ideologi	128
Rwanda – hva skjedde?	131
Ideologi og mulighet for komparasjon	132
Muligheter i klasserommet	134
Utfordringer i klasserommet	134
Oppsummering	135
Litteratur	137
Undervisning om folkemordet på norske romer – en utvidet norsk folkemordfortelling	138
<i>Lars Bjørndal-Lien og Elise Grimsrud Christensen</i>	
Norske romers historie	139
Utviklingen av en norsk «sigøynerpolitikk» og folkemordet på norske romer	140
Opphevelsen av «sigøynerparagrafen»	142
Hvorfor bør vi undervise om folkemordet på norske romer?	143
Aktørforklaringen	144
Stigmatisering, ekskludering, systematisk forfølgelse og dehumanisering i det norske demokratiet	145
Hvordan kan vi utvide den norske folkemordfortellingen gjennom undervisningen?	146
Dilemmaer	147
Deltakerforutsetninger: kunnskap, fordommer og identitet	148
Metoder	149
Valg av undervisningsmetoder og materiell	150
1. Mennesket i historien	150
2. Minoritetens vilkår i et begrenset og svekket demokratisk samfunn	152
3. Historiebevissthet og minnekultur	154
Oppsummering	155
Litteratur	156
Ressurser med utgangspunkt i primærkilder og tilbud til skoleklasser	158
Bidragstyttere	159
Stikkordregister	161